

אשה דיין - שוב מעל לחוק

שבוע המשיך משה דיין לעמוד מעל ומעבר לחוקים המחייבים את שאר אזרחי המדינה. אלא שהפעם, הוא עשה זאת בצורה חוקית: משרד האוצר נתן לו אישור לכך. המדובר בסכום - קטן, יחסית להכנסותיו של שר הביטחון - של 7,500 דולר, שדין קיבל תמורת איוון מצולם שהעניק לסיכנות ידועות צרפתית. בניגוד לתקנות הקובעות במדינה, הירשה שריהאוצר לדיין לנהוג בכסף כך: הסכום חוייב במס-הכנסה מוגבל של 33% בלבד, כנהוג לגבי סופרים ואמנים. היתרה תופקד בבנק אוצר לחייל, ודיין יוכל לנצלה, כרצונו, למטרות רכישת עתיקות בחו"ל והבאתן לארץ. אזרח רגיל אינו יכול כמובן לחלום על תנאים כאלה. שכן אזרח רגיל חייב להמיר את הדולרים שהוא מרוויח בחו"ל בלירות ישראליות, לפי השער הרשמי - ולשלם עליהם מס-הכנסה מלא. היתר שניתן למשה דיין יעורר בעיות תקדימיות חמורות, מאחר שבעלי השפעה שונים יתחילו עתה להפעיל לחצים על האוצר לקבלת היתר דומה, בטענות כי מה שמותר ליופיטר, מותר גם לשור.

דיין ועתיקותיו בחצר ביתו מה שמותר ליופיטר, אסור לשור?

קנדה הקפיאה מיליונים של "אי.א.אס."

הערך הקנדי הוסבר הצעד בחקירה המי קפה הנערכת עתה בארה"ב על עסקי אי.א.אס. בני-יורק הוגש כתב-אישום על-ידי ועד דת ניירות-הערך האמריקנית נגד מנהלה האחרון של אי.א.אס. רוברט ואסקו, ו-אחרים. הם מואשמים כי רוקנו 225 מיליון דולר מספני המשקיעים בי.א.א.אס. על-ידי תנינת "הלוואות" לחברות שונות - שהתברר כי היו בשליטתם. בישראל, טרם נקט גוף ממשלתי כל-שהו בצעדים נגד אי.א.אס. - וזאת, למרות פירסום הוכחות כי החברה הבריחה מישראל עשרות מיליוני דולארים.

צדקה תציל מהפסדים

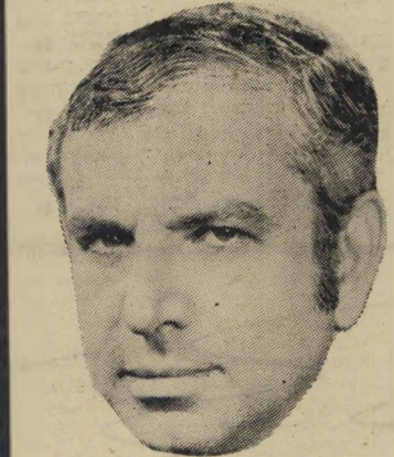
כאשר מעלה ההסתדרות הכללית את מיסיה בנימוקים של גרענות בקופת חולים - לא יכולים כמובן מיליוני הי עובדים, הנדרשים לשלם את התוספת, לדעת לאן כספם הולך. משום כך, נמנעת מהם החת לדעת כי הוא הולך גם למטרות צדקה. מסתבר כי מספני המס-האחד מנכים 0.9% - שהם כ-2 מיליון לירות לשנה - לקרן עבודה. פעם היתה זו קרן לחוסרי עבודה. אולם מאחר שזה שנים שאין אבי טלה בארץ, שינו את שם הקרן לקרן עבודה. כן השיגו ראשי ההסתדרות מה-אוצר אישור כי זו קרן צדקה, הפטורה ממסים, מאחר שהיא אינה פועלת למטרות רווח. קרן הצדקה משמשת למטרות מעניינות ביותר, דוגמאות: תשעה מיליון לירות נקברו בקונצרן טישו, כאשר זה הפסיד מיליונים. הקרן פשוט קנתה את הפסדי הוועד-הפועל - ומאז עליה לשלם, למשך שנים רבות, את יתרת ההפסדים בסך שבעה מיליון לירות. מפעל כושל של קיבוץ ברור-חייל, בשם דקו, זכה גם הוא, הקרן קנתה את כולו, על הפסדיו. הוצאת הספרים המפסידה עם עובד וכתה לקבל הלוואות מהקרן - מבלי ש-תצטרך להחזיר.

הבורסה יס-המלח - השקעה מבטיחה

לאחר שנים ארוכות של אכזבה, נראה כי בעלי איגרות-חוב של מפעלי יס-המלח יוכו בתוצאה. קרוב ל-30 מיליון לירות ערך-נקוב של איגרות-חוב צמודות דולר של מפעלי יס-המלח מוחזקות כיום בידי הציבור, סכום דומה נרכש על-ידי הממשלה. עד לפני כמה שנים, היו איגרות-חוב אלו, הנושאות 5% לשנה, עלובות למדי. בעליהן קיבלו אותן כתמורה למניות של מפעלי יס-המלח שהיו ברשותם. לאחר שהחברה לא הרוויחה מאומה במשך שנים רבות, הסכימה הממשלה להבטיח לבעלי המניות הכנסה מינימלית קבועה, החליפה להם את המניות העקרות באג"ח נושאות ריבית קבועה. התמונה השתנתה בשלוש השנים האחרונות. הודות לעלייה מחירי האשלג בי עולם, ולניהולו המוצלח של המפעל בידי אריה שחר, החל המפעל מרוויח עשרות מיליוני לירות. בשלוש השנים הללו כיסה המפעל את כל הפסדי העבר, בסך 130 מיליון לירות.

מיליון השיוק

כל עקרת-בית, הקונה קופסת חומרי ניקוי או חישוי, מוסיפה כמה אגורות לחשבון-הבנק של גבר בן 53. בעל שיי-ער מסכיף וזקנקן מטופח, בשם ברונו לנדסברג. כי ברונו, שעלה ארצה רק ב-1952, עשה את הונו הודות ליכולתו למכור: הוא בעל רשת-השיוק מבין היעילות בארץ. לנדסברג נולד בטשורנוביץ, רומניה, עבר בגיל צעיר ללמוד בבוקארשט. ב-1940, כאשר הוסיס כבשו חלקים מרומניה, היה ברונו בחפופה בעיר-מולדתו - מצא את עצמו ברוסיה. כבעל דעות שמאליות ("אז", הוא מדגיש) התגייס ל-צבא האדום. עבר את מלחמת העולם השנייה בחייל סובייטי. מהסתטימה-המל-חמה חזר לבוקארשט, השתלם בלימודי טקסטיל. כשעלה ארצה, החל לעבוד במחלקת ה-שיוק והמכירות של מערכת הביטחון, השלים את ידיעותיו בעברית. ב-1955 עבר לעבוד בחברת קדימה, שייצרה את מוצרי קלין, וב-1959 ייסד את חברתו, החברה הדרומית לשיוק, שקיבלה שיווק בלעדי של מוצרי קלין. באותן שנים גם חזר לספסל הלימודים, סיים לימודים גבוהים - בהיסטוריה ר-מית דווקא. ברונו הפך את החברה הדרומית למע-צמה, המשווקת כיום מוצרים רבים במח-זר שנתו של 30 מיליון לירות. לפני כמה שנים החליט להפוך לייצור, הקים מפעל למוצרי חישוי וניקוי, בעיקר ב-שיטת הארוסולים, היום, מפעל זה מייצא גם ליוון, כ-150 אלף דולר לשנה. מעצמת-השיוק של ברונו לנדס-ברג מקיפה כיום 200 עובדים בשכר מלא. השיוק הוא הבייבי של ברונו, כאשר בלם בארץ מי שהיה יועץ-השיוק של הנשיא ג'ונסון, דיק סיגל, הוא גילה את ברונו, הזמינו להתמחות בהרווארד, מאן, מרצה ברונו דרך קבע במכון לפירון הע-בודה ובמרכז הישראלי לניהול. לברונו דעה מעניינת בנושא השוק המ-

ברונו לנדסברג לתפוס את ההזדמנות

שותף. לדעתו אין לישראל לחשוש מה-שוק, שכן בשנים האחרונות עלו המחיר-ים והוצאות הייצור באירופה במידה ני-כרת - וישראל הפכה ארץ זולה, בה-י-וואה לאירופה. לדעתו יש למחר ולחיכנס לשוק המשותף - כל עוד יש לישראל היתרון הזה. בשנת 1972 הרוויחו מפעלי יס-המלח 30 מיליון לירות. מזה יקצו 18 מיליון לירות למחיקת הפסדי העבר. כך, יישארו למפעל, לראשונה מזה הרבה שנים, 12 מיליון לירות רווח נטו. מצבו הכספי של המפעל כה טוב, עד ששילם השבוע לאוצר צ'ק של 40 מיליון לירות, כדי לפדות את מחצית איגרות-החוב שבידי הממשלה. בעוד שנתיים, כשיוכלו כל בעלי-החוב להפוך את האיג-רות שבידיהם למניות, תקטין הממשלה את חלקה במפעל, והון המניות יקטן למחצית. פירוש הדבר: הרווחים של 30 עד 40 מיליון לירות לשנה, שהמפעל אמור לצי-בור בשנתיים הקרובות, יתחלקו על פני מחצית ההון הקיים - כלומר דיבינדנד גדול במיוחד, החל מעוד שנתיים. עד אז, צמודה בינתיים המנייה לדולר, אם ית-ממשו התחזיות הללו, תתגלה מניית מפ-עלי יס-המלח כמושכת במיוחד.

במדינה

(המשך מעמוד 14) על 50 דולר - 150 לירות במוצע. האר-צו הרוויח אם כן, כל השנים, יותר מ-600 לירות לכל טונה סוכר שהוא מכר בארץ. השאלה שאיש לא שאל, השבוע: מדוע לא מכרה הממשלה כל השנים את המוצ-רים במחיריהם הבינלאומיים? מדוע לא הורידה השבוע את המחירים הגבוהים - מרווחיה בעבר? מדוע הצמידה הממשלה את המחירים בארץ למחירים בחו"ל - רק כאשר המחירים בחו"ל גבוהים יותר? שקר גם אחר: מחיר הדלק בעולם התייקר. האמת: ראשית, בחודשים האחרונים היתה ירידה במחירי הדלק בעולם. שנית: ישראל צרכתה דלק המיובא מפרס, במחיר-ים קבועים, התייקרות הדלק באירופה ו-ארה"ב באה בעיקר בגלל סגירת תעלת סואץ והארכת מסלול הובלת הדלק סביב אפריקה. אולם ישראל מובילה, עתה כמו בעבר, מפרס לאילת, ואין כל התייקרות ב-מחירי ההובלה. הדפוסים נרפקו שוב. - רק לפני חודשים הודיע האוצר על הקטנת שיעורי מס-ההכנסה, שתגרום לו ירידה בהכנסות. מאות מיליונים אלה שהפסיד האוצר, בגלל רצונו לשחד את הבוחרים ערב הבחירות, חסרו לו עתה לרכישת מוצרי המזון. מובן שאם לא היה מוריד את שיעורי מס-ההכנסה - לא היה נאלץ להעלות את ה-מחירים כיוון שחסרים לו עתה כ-200 מיליון לירות לאיוון התקציבי. דהיינו: כל ההקלות היו בלוף. הן היו גם עיוות מוצע: מהקלות מס-ההכנסה ייהנו בעיקר השכירים המשתכ-רים 10000 לירות לחודש ומעלה. שכן אלה המשתכרים פחות, אינם משלמים כמעט מס גם כיום. אולם ההתייקרות החדשה תיפגע דווקא בשכבות המשתכרות פחות מ-800 לירות לחודש - במשפחות מרובות-הילדים, ה-צורכות הרבה לחם וסוכר, מי ששותה קפה עם סוכריות - לא ייפגע כמי ששותה קפה עם סוכר, בעיירות-הפיתוח לא מש-תמשים הרבה בטוכריות. התוצאה: שכבה של 200 אלף משפחות, החיות על גבול הרעב, תיפגע מההתייקרות - ולא תיהנה מהקלות המס. זהו מדיניות ממשלתם של פנחס ספיר ויצחק נבן-אהרון (ראה להלן, הסתדרות). רוחחים אסורים. כאשר מתייקרים חומרי-הגלם והמוצרים בחו"ל, מרוויח מכך האוצר. האוצר גובה היטל בטחון בשיעור של 20% על כל יבוא. כאשר הוא משלם יותר בשביל רכישת סוכר ובשר בחו"ל - נכנסות לתקציב יותר לירות מהיטל-הבט-חון. במקום לקחת את הלירות הנוספות האלה, ולממן בהן את הקניות במחירים הגבוהים, כדי להקטין את המחיר לצרכן - העדיף האוצר לקחת מהצרכן את המחיר המלא החדש - ולהגדיל שוב את רווחיו שלו מהיטל הבטחון. היתה זו דוגמה מוצר-עת של ספסרות ועשיית רווחים אסורים - על-ידי הממשלה עצמה. האוצר יוצר אינפלציה. כך התגלו השבוע כל נימוקי האוצר כשקרים גסים, וההתייקרות עצמן כצעדים שיפגעו ב-שכבות הדלות, ויגרמו למחול שדים חדש: התייקרות הסוכר תגרור התייקרות כל המוצרים הצורכים סוכר, כריכות ל-משל. התייקרות הדלק תגרור התייקרות כללית בכל המשק, שגלגליו מונעים בדלק. התוצאה: האוצר יגבה אולי עוד 200 מיליון לירות, כתוצאה מהעלאות המחיר-ים - אולם גם להאצה חמורה ביותר בתהליך האינפלציוני, בעט את כדור השלג הגדול והולך למורד ההר. טענה פנטסטית. אין ספק שפנחס ספיר יודע כי האינפלציה עלולה, בדהיר-תה המטורפת, למטט את המשק כולו, וכי הוא מעוניין בבלימתה. מה הניע אותו השבוע להגביר אותה, לגרום להתמרמרות בציבור, שלא ציפה לטיל כזה לפני ה-בחירות. ברור, שהסיבה לא היתה תקציבית. ה-אם היתה פוליטית? הטענה שהועלתה ה-שבוע, כי הממשלה נטשה בצעד זה כדי להסב את תשומת-ליבו של הציבור מהת-מרמרותו על הטיפול בפרשת מועמדותו של יצחק נבון לנשיאות - לשמעה פנטס-טית יחד עם זה, היא לא היתה פנטסטית יותר מהסיכולות הפנטסטית שבהתייקרויות עצמן.